

Bài 34. THỰC HÀNH

PHÂN TÍCH MỘT SỐ NGÀNH CÔNG NGHIỆP TRỌNG ĐIỂM Ở ĐÔNG NAM BỘ

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài học, HS cần :

– Củng cố kiến thức đã học về những điều kiện thuận lợi, khó khăn trong quá trình phát triển kinh tế – xã hội của vùng, làm phong phú hơn khái niệm về vai trò của vùng kinh tế trọng điểm phía Nam.

– Rèn luyện kỹ năng xử lý, phân tích số liệu thống kê về một số ngành công nghiệp trọng điểm.

– Có kỹ năng lựa chọn loại biểu đồ thích hợp, tổng hợp kiến thức theo câu hỏi hướng dẫn.

– Hoàn thiện phương pháp kết hợp kênh hình với kênh chữ và liên hệ với thực tiễn.

II – MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN CHÚ Ý

– Trong SGK có khái niệm về vùng kinh tế trọng điểm mà cơ sở của vùng là các ngành công nghiệp. Thuật ngữ "*trọng điểm*" cũng được minh họa trong hình 12.1 (trang 42 SGK) và giải thích trong phần tra cứu thuật ngữ cuối SGK. Đông Nam Bộ là địa bàn thể hiện nội dung của thuật ngữ này với những biểu hiện thực tế sinh động.

– Việc lựa chọn số liệu trong bảng để tiến hành phân tích một số ngành công nghiệp trọng điểm chủ yếu theo nguyên tắc so sánh vùng Đông Nam Bộ với cả nước bằng tỉ lệ phần trăm (%), lấy năm 2001 là năm có nguồn tư liệu thống kê thích hợp.

Việc phân tích được thiết kế theo ba bước : *bước thứ nhất*, đọc bảng số liệu thống kê để có được khái niệm chung về một số ngành công nghiệp trọng điểm. *Bước thứ hai*, chuyển bảng số liệu từ kênh số sang kênh hình để chuẩn bị bước khái quát hoá. Cuối cùng, việc phân tích được tiến hành bằng phương pháp thảo luận dựa theo một số câu hỏi dẫn dắt. Điều này đòi hỏi người GV phải nâng cao trình độ hiểu biết cũng như tay nghề mới có thể tổ chức bài học thực hành có hiệu quả.

– Việc vẽ biểu đồ chủ yếu vẫn bằng phương pháp "thủ công" có tính truyền thống. Tuy nhiên là những bài học cuối cấp, SGK khuyến khích GV và HS sử dụng phần mềm EXCEL. Để chuẩn bị cho phần thảo luận, GV gợi ý HS truy cập tư liệu chữ và hình trên mạng Internet, sử dụng tư liệu trong đĩa CD-ROM Atlas Việt Nam. Và nếu có thể, chẳng hạn trong dịp hè, tổ chức chuyến du lịch thăm TP Hồ Chí Minh, ghé qua khu công nghiệp Biên Hoà, khu chế xuất Tân Thuận, thành phố Vũng Tàu và khu du lịch Côn Đảo,... Sau đó tổ chức thảo luận dưới dạng hội thảo, cho dù đơn giản, nhưng giá trị khoa học và ý nghĩa thực tiễn thật lớn lao.

III – CÁC PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC CẦN THIẾT

– Về phía HS : Thước kẻ, máy tính, bút chì, bút màu hay hộp màu, vở thực hành, Atlas Địa lí Việt Nam.

– GV chuẩn bị bản đồ treo tường địa lí tự nhiên hoặc kinh tế Việt Nam.

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH DẠY BÀI MỚI

1. Bài tập 1 : Nghiên cứu bảng số liệu 34.1

GV yêu cầu HS đọc tên bảng, các số liệu trong bảng, chú ý số liệu có tính tương đối, tính bằng %. Yêu cầu HS nhận xét trực quan nhằm phát hiện ngành nào có tỉ trọng lớn, ngành nào có tỉ trọng nhỏ.

Trước khi vẽ biểu đồ, GV đặt câu hỏi dẫn dắt cho cả lớp để phán đoán nên chọn kiểu biểu đồ gì. HS sáng ý có thể đưa ra ý kiến riêng. Nếu sử dụng phần mềm EXCEL sẽ thấy ngay một số lựa chọn thích hợp. Bằng phương pháp "thủ công" truyền thống, thì cách tốt nhất là vẽ biểu đồ cột.

GV gọi một HS học khá lên bảng, đồng thời yêu cầu cả lớp làm việc theo hướng dẫn của GV theo các bước sau :

Đầu tiên vẽ hệ toạ độ tâm O, trục tung chia thành 10 đoạn tương ứng với 10% mỗi đoạn, tổng cộng trục tung là 100%. Đầu mút trục tung ghi %.

Trục hoành có độ dài hợp lí, chia đều 7 đoạn, đánh dấu điểm cuối đoạn 1 làm đáy để vẽ cột đầu thô. Cũng tương tự như vậy, đánh dấu đáy các cột sản phẩm các ngành công nghiệp trọng điểm kế tiếp. Độ cao của từng cột có số phần trăm trong bảng thống kê, tương ứng đúng trị số trên trục tung. Trên đầu mỗi cột nên ghi trị số % đúng như trong bảng 34.1.

(Chú ý, nếu vẽ biểu đồ thanh ngang thì GV hướng dẫn HS làm ngược lại : trục hoành chia % ; trên trục tung là điểm đầu của các thanh biểu thị cho các sản phẩm tiêu biểu của những ngành công nghiệp trọng điểm).

Lấy kết quả của HS vẽ trên bảng làm mốc thời gian chung cho cả lớp. GV yêu cầu cả lớp nhìn lên bảng và nhận xét bổ sung. Chú ý nhắc nhở HS đề tên biểu đồ, ghi chú và đánh màu để phân biệt các sản phẩm tiêu biểu thuộc những ngành công nghiệp trọng điểm. GV nhận xét, kết luận.

2. Bài tập 2 : Tổ chức thảo luận

GV yêu cầu một HS đọc 4 câu hỏi (a, b, c, d) có tính hướng dẫn. GV phân chia câu hỏi cho các nhóm HS thảo luận. Mỗi câu hỏi nên có hai nhóm độc lập. Dành khoảng 5 phút cho công việc chuẩn bị. GV gợi ý HS xem lại các bài học trong SGK.

Để thảo luận câu hỏi a, GV gọi đại diện nhóm một được phân công lên trình bày, đại diện nhóm hai phát biểu bổ sung. Tiến trình như vậy cho đến câu hỏi cuối cùng. Cách thức tiến hành tương tự như các cuộc thi trên chương trình VTV3 là hấp dẫn nhất. Mặc dù có nhiều câu hỏi nhưng nếu tinh ý thì tất cả câu trả lời đều có trong SGK và được sắp đặt đúng trình tự trong bảng, phù hợp với hình 12.1 (trang 42, SGK). Tùy tình hình cụ thể, GV có thể đặt câu hỏi phù hợp với thực tế địa phương. Chẳng hạn HS ở vùng Đông Nam Bộ hiểu rõ hơn ai hết về các ngành công nghiệp trọng điểm. HS các vùng khác trả lời câu hỏi này có thể là khó, nhưng về nguyên tắc, trên mặt bằng chung, HS cả nước đều phải biết. Để trả lời câu hỏi HS cần ôn lại các bài học về Đông Nam Bộ, trong đó cần chú ý tới vai trò của vùng kinh tế trọng điểm phía Nam.